

Nydalen, 14. mai 2023

Til: Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

Fra: Ice Communication Norge AS

Sendt på epost til firmapost@nkom.no med kopi til ivo@nkom.no og mma@nkom.no

Høringsuttalelse: Markedsanalysen mobilmarkedet

Ice Communication Norge AS (Ice) viser til analyse av markedet for tilgang til og samtaleoriginering i offentlige kommunikasjonsnett (markedsanalysen) publisert 22. mars 2023. Ice er en nasjonal mobiloperatør med eget kjernenett og radionett, og har fra 2015 gått fra 0 til rundt 800.000 kunder. Ice vil med dette gi noen kommentarer til markedsanalysen.

Ny reguleringsperiode

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) har konkludert med at markedet for tilgang og originering i mobilnett fortsatt preges av høye og varige strukturelle etableringshindre. Markedet tenderer ikke mot bærekraftig konkurranse, og alminnelig konkurranserett alene er ikke tilstrekkelig for å bøte på de identifiserte konkurranseproblemene. Norge er blant de siste landene i Europa som fremdeles regulerer Marked 15, og målet om friskmelding står uløst. Etablering av minst tre konkurransedyktige mobiloperatører har lenge vært et vedtatt mål hos både Regjeringen og på Stortinget for å sikre økt konkurranse, lavere priser og økt tjenesteinnovasjon i mobilmarkedet, til det beste for norske forbrukere.

Politiske myndigheter har tydelig understreket at det er viktig å ta i bruk de tilgjengelige regulatoriske virkemidlene for å støtte opp under det målet. Reguleringen skal være så effektiv som mulig, samtidig som den skal være tidsbegrenset. Målet er bærekraftig konkurranse uten behov for *ex ante*-regulering. Det er samtidig nødvendig at Telenor pålegges plikt til å imøtekomme rimelige anmodninger om tilgang til sitt mobilnett samt samlokalisering av utstyr i sine master til kostnadsorienterte priser.

Nkom skriver korrekt at utviklingen de siste årene har vært svakt fallende trend i Telenors kundeutvikling, men at Telenors andel av omsetningen likevel holdes stabilt over 50 prosent. Nkom skriver videre at:

«Telenor har også hatt stabilt høy lønnsomhet over tid, og for 2022 utgjorde EBITDA-margin for den norske virksomheten nær 47 prosent. Telia og Lyse har imidlertid per i dag tilnærmet samme lønnsomhet for sin norske televirksomhet, mens for mobilvirksomheten isolert skiller Telenor og Telia seg betydelig fra Ice.»

Vi ønsker å påpeke at EBITDA-margin for Lyse sin televirksomhet (Altibox og Ice) i 2022 var på 36,6 %. Dette er betydelig lavere enn det som er normalt for både Telenor og Telia i Norge. Markedsanalysen bekrefter at Telenor fremdeles har en sterk markedsstilling, både på sluttbrukernivå og grossistnivå.

Telenors vedvarende høye markedsandel og høye inntekt per kunde understøtter at selskapet fortsatt beholder sin sterke posisjon i markedet, og Telenor har investert betydelig i sin dekningsposisjon.

Gitt den nåværende markedsstrukturen og Telenors dominerende stilling, er det viktig at myndighetene legger til rette for etablering av aktører som evner å konkurrere mot Telenor da det krever betydelig med ressurser og tid å bygge alternativer til deres infrastruktur. Det er behov for et sunnere marked og på sikt gjøre det mulig å friskmelde Marked 15. Ice er en aktør som viser gradvis styrking, og med Lyses oppkjøp av selskapet ligger mye til rette for å bygge en sterk tredje aktør innenfor analysens tidshorisont.

Konkurransen

Det er avgjørende at det etableres varig bærekraftig konkurranse, før ekstraordinær regulering avvikles. Konkurransen fremmer effektivitet, innovasjon, forbrukervelferd og utfordrer mobiloperatørene til å forbedre sine produkter og tjenester, redusere kostnadene og differensiere seg fra konkurrentene. Dette skaper et miljø der forbrukerne kan dra nytte av et bredere utvalg av varer og tjenester, og få konkurransedyktige priser. Nkom og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har ved en rekke anledninger påpekt at mange av mobilkundene i Norge betaler for mye og får for lite igjen. Ice har derimot over mange år utfordret på pris og økt størrelsen på datapakkene, slik at mobilkundene har allerede gunstigere alternativer dersom de er villige til å bytte til eksempelvis Ice.

I tillegg til å øke forbrukervelferden, oppmuntrer konkurranse også til økonomisk vekst og utvikling. Når selskaper konkurrerer, tvinges de til å innovere og investere i forskning og utvikling for å skape nye produkter og tjenester som forbrukerne etterspør. Ice har blant annet lansert verdens første heldigitale mobilnett Nice Mobil som handler om både innovasjon og at kundene skal kunne få enklere mobilabonnement til lavere priser. Hos Ice får over 800.000 mobilkunder nå betydelig mer igjen for pengene, hver eneste dag.

I Norge har vi, grunnet mange år med tilrettelegging fra myndighetenes side, betydelig investeringsvilje. Det er bygget opp tre operatører som konkurrerer om utvikling av 5G-produkter, IoT, kundeservice og det samarbeides stadig mer på tvers av sektorer/bransjer som skal dra nytte av mobilteknologien. Dette vil på sikt skape nye arbeidsplasser, øke produktiviteten i økonomien og sikre mange bedrifter nødvendig konkurransekraft. Nkoms arbeid med mobilmarkedet handler derfor om så mye mer enn kun mobilmarkedet og mobilkundene isolert sett.

Når konkurransen ikke fungerer

Det norske markedet har dessverre erfart at frykten for negative konsekvenser grunnet manglende konkurranse ikke bare er skrivebordsteorier. Telenor har blitt gebyrlagt av både Nkom og EFTAs overvåkingsorgan (ESA) en rekke ganger, og straffen har i to av tilfellene vært i milliardklassen. Det viser at myndighetene har dokumentert at skadene er betydelige når dominerende aktører evner å hindre etablering av konkurranse. Det er nettopp dette reguleringsregimeet må være med å forhindre frem til markedet friskmeldes.

Reell konkurranse sikrer at selskaper opptrer ansvarlig og etisk, og slik markedet fungerer per nå har vi vært helt avhengig av både en tydelig regulering og en tøff håndheving av loven slik Nkom og ESA har demonstrert de siste årene.

Innovasjon

Forbrukere over hele verden har fått tilgang til stadig mer avanserte og rimelige mobilteknologier, noe som har forvandlet måten vi kommuniserer, jobber og lever på. I Norge nyter vi godt av den internasjonale konkurransen om å ha den beste mobilteknologien, da det også har vært betydelig investeringsvilje blant norske utbyggere av digital infrastruktur. Mobilmarkedet har også vist seg å være en av de mest dynamiske og raskt utviklende sektorene i økonomien, og det er konkurranse og kontinuerlig innovasjon som har drevet denne utviklingen.

De aller fleste internasjonale utstyrsleverandørene er representert i Norge, og Ice har over mange år hatt et tett og godt samarbeid med Nokia. Ny teknologi gir økt kapasitet i nettene, bedre utnyttelse av frekvensressurser, høy hastighet, lav forsinkelse og unik stabilitet. Men, innovasjon handler derimot om så mye mer enn teknologien bak mobilnettene. I et konkurranseutsatt marked må mobiloperatørene legge stor vekt på kundeopplevelsen for å beholde og tiltrekke seg nye kunder. Dette innebærer å utvikle eSIM, tilby god kundeservice, løse problemer raskt og effektivt og tilpasse seg kundenes ønsker og behov. Konkurranse i mobilmarkedet sikrer at forbrukerne får den best mulige opplevelsen og merverdi for pengene.

Regulering avgjørende

Ice kan bekrefte at selskapet ville aldri blitt en farlig konkurrent for Telenor og Telia dersom myndighetene ikke hadde lagt til rette med regulering. Ice har også arbeidet proaktivt med å etablere økt konkurranse i grossistmarkedet som er dominert av Telenor.

For å fremme konkurranse i mobilmarkedet er det viktig at myndigheter og regulatorer overvåker og griper inn ved behov for å forhindre skadelig adferd, samt hindrer utnyttelse av forbrukere ved høye priser, urimelige kontraktsvilkår eller annen konkurransehemmende praksis. En ny reguleringsperiode vil sikre at markedet forblir konkurranseutsatt og forbrukerne fortsetter å høste av dette også i perioden frem til markedet klarer seg uten en særskilt regulering.

Infrastrukturbasert konkurranse er avgjørende for å sikre et robust, effektivt og innovativt marked som kan betjene et bredt spekter av behov, fra privatabonnenter til bedrifter, offentlig sektor og samfunnskritiske tjenester. Med nasjonale mobilnett som evner å konkurrere mot hverandre blir stadig mer av trafikken fordelt på ulike aktører, som fører til en mer pålitelig og motstandsdyktig infrastruktur. Eksempelvis er det fremdeles betydelig konsentrasjon i bedriftsmarkedet og da spesielt offentlig sektor.

Det å sikre en fordeling av kundemassene er viktig i krisesituasjoner, hvor robuste og pålitelige kommunikasjonsnettverk er avgjørende for å opprettholde samfunnsfunksjoner og håndtere nødsituasjoner. Ved å ha uavhengige aktører som opererer parallelt, reduseres risikoen for at en enkelt feil eller ett angrep skal føre til totalt sammenbrudd i kommunikasjonen i Norge.

Samløkalisering

Regulering for innplassering av utstyr i Telenors master har gjennom tidene vist seg å være nødvendig, både for å få tilgang til eksisterende infrastruktur og for å sikre at driftsutgiftene holdes på et nivå som gjør at Ice kan konkurrere i markedet. Basert på Ice sin erfaring viser det seg at Telenor i mange områder i prinsippet har monopol, da det ofte ikke lar seg gjøre å få grunneiers eller kommunens tillatelse til å sette opp master ved siden av eksisterende infrastruktur eller på andre egnede lokasjoner i området for

å sikre konkurransedyktig dekning. Det vil derfor være umulig eller i beste fall svært kostbart å bygge et tredje nett uten rimelig tilgang til eksisterende infrastruktur. Samtidig som at et Telenor uten regulering de neste årene ville hatt betydelig markedsmakt og avgjort om konkurrerende infrastruktur ble etablert eller ikke.

Dersom Nkom har spørsmål eller ønske om møte med Ice/Lyse, vil vi selvsagt stille opp for å ta diskusjonen videre.

På vegne av Ice Communication Norge AS

Reynir Johannesson
Direktør myndighetskontakt
og regulatorisk, Lyse AS